EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 24.11.2021
COM(2021) 742 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het economisch beleid van de eurozone

{SWD(2021) 362 final}

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het economisch beleid van de eurozone

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 136, in samenhang met artikel 121, lid 2,
Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid[1], en met name artikel 5, lid 2,
Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[2], en met name artikel 6, lid 1,
Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,
Gezien de conclusies van de Europese Raad,
Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Na een zeer diepe recessie in 2020 maakt de economie van de eurozone momenteel een stevig en snel herstel door. Het bbp groeide in het tweede kwartaal van 2021 boven verwachting en volgens de economische najaarsprognose 2021 zal het bbp van de eurozone in 2021 naar verwachting met 5,0 % stijgen. De economie van de eurozone zal in het laatste kwartaal van 2021 terugkeren naar het bbp-niveau van voor de crisis. In zeven landen van de eurozone lag het bbp tegen het tweede kwartaal van 2021 alweer op dat niveau. Het bbp in de eurozone zal in 2022 naar verwachting met 4,3 % toenemen. De binnenlandse vraag is de belangrijkste aanjager van de bbp-groei, die verband houdt met de versoepeling van de beperkingen vanwege de uitrol van de vaccinatiecampagne, de geleidelijke verbetering op de arbeidsmarkten, de besteding van het extra spaargeld dat tijdens de lockdownperioden werd opgebouwd en de sterke groei van de investeringen dankzij gunstige financieringsvoorwaarden en de beleidsondersteuning van NextGenerationEU. De lidstaten van de eurozone hebben zich, zoals aanbevolen, individueel en collectief binnen de Eurogroep ingezet om te komen tot een

[1] PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.
[2] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

beleidsstandpunt dat bevorderlijk is voor het herstel van de COVID-19-crisis. De komende tijd blijven er binnen en buiten de EU grote onzekerheid en risico's bestaan, onder meer omtrent de ontwikkeling van de pandemie.

(2) In de loop van het jaar stuitte de sterke groei van de binnenlandse vraag op beperkingen aan de aanbodzijde, waaronder een schaarse toevoer en een verstoorde logistiek. Bovendien zijn personeels- en vaardighedentekorten in bepaalde sectoren en lidstaten een groeiend punt van zorg geworden. De inflatie in de eurozone is jarenlang zeer laag geweest, maar loopt sinds het begin van 2021 op, met name als gevolg van stijgende energieprijzen en knelpunten in de toevoer. Dat wijst erop dat dit een tijdelijk verschijnsel is dat verband houdt met het aanpassingsproces na de lockdown. De inflatie in de eurozone bereikte in september 2021 met 3,4 % het hoogste niveau in tien jaar.

(3) In 2021 was de Europese herstelstrategie gericht op de inwerkingstelling van NextGenerationEU en het grootste instrument daarvan, de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF[3]). Medio november 2021 had de Raad de herstel- en veerkrachtplannen van 22 lidstaten, waaronder 18 landen van de eurozone, goedgekeurd nadat de Commissie er positief over had geoordeeld. De komende jaren zal de uitvoering van hervormingen en investeringen in het kader van de RRF grote positieve effecten hebben op de werking van de economieën van de eurozone. De faciliteit zal de opwaartse economische en sociale convergentie tussen de lidstaten van de eurozone bevorderen, gelet op de verdeelsleutel die bij de toewijzing van de middelen wordt toegepast. Ook heeft de faciliteit het vertrouwen versterkt en draagt zij bij tot het behoud van de groei en de macrofinanciële stabiliteit, waardoor zij de beleidsmix in evenwicht brengt en een aanvulling vormt op de acties van de Europese Centrale Bank (ECB). De RRF ondersteunt niet alleen het herstel, maar streeft er ook naar de economieën van de lidstaten structureel te veranderen, met name om de groene en de digitale transitie te realiseren. De uitvoering van coherente investeringen en hervormingen in het kader van de RRF, in combinatie met het gebruik van de cohesiefondsen, heeft tot doel de eurozone beter bestand te maken tegen toekomstige schokken en de potentiële productie op duurzame wijze te verhogen, de werkgelegenheid te ondersteunen en sociale uitdagingen aan te pakken. Voorts zal de uitgifte van in euro luidende schuld door de Unie ter financiering van de RRF de Europese kapitaalmarkten verdiepen en voorzien van extra liquiditeit en de euro als internationale valuta helpen versterken.

(4) De uitvoering van de in de herstel- en veerkrachtplannen opgenomen hervormingen en investeringen zal de weg vrijmaken voor de uitbetaling van RRF-financiering en effectief bijdragen tot de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten van de eurozone, met inbegrip van de aanbevelingen van de Raad over het economisch beleid van de eurozone[4]. Daarbij gaat het onder meer om het versterken van de nationale institutionele kaders, het ondersteunen van hoogwaardige overheidsinvesteringen en beleidsmaatregelen ter ondersteuning van de sociale cohesie en van een

[3] Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17).

[4] Aanbeveling van de Raad van 13 juli 2021 over het economisch beleid van de eurozone (PB C 283 van 15.7.2021, blz. 1).

rechtvaardige groene en digitale transitie. Dit moet bijdragen tot een duurzaam en inclusief herstel, de instandhouding van het groeipotentieel en het vergroten van de veerkracht. Dit is in overeenstemming met de jaarlijkse duurzame-groeianalyse en de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid, namelijk ecologische duurzaamheid, productiviteit, billijkheid en macro-economische stabiliteit[5].

(5) Met een passend ondersteunend en wederzijds versterkend economisch beleid is de macro-economische situatie doeltreffend gestabiliseerd en is het effect op de arbeidsmarktresultaten beperkt, het risico op littekeneffecten verminderd en een snel economisch herstel ondersteund. Een consistente mix van monetair en begrotingsbeleid, gecombineerd met structurele hervormingen en maatregelen om de financiële stabiliteit te handhaven, zal van essentieel belang blijven voor de goede werking van de eurozone, met volledige inachtneming van de respectieve rollen van de lidstaten en de instellingen uit hoofde van het Verdrag.

(6) De monetaire beleidsmaatregelen van de ECB zijn erop gericht de goede werking van de verschillende segmenten van de financiële markten te garanderen en de monetaire transmissiekanalen in stand te houden, en uiteindelijk de prijsstabiliteit op de middellange termijn te waarborgen. In juli 2021 heeft de ECB haar nieuwe monetaire beleidsstrategie gepubliceerd. In de nieuwe strategie is voor de middellange termijn een symmetrische inflatiedoelstelling van 2 % vastgesteld. De Raad van bestuur heeft voorts bevestigd dat de rentetarieven het voornaamste monetaire beleidsinstrument van de ECB blijven. In oktober 2021 is de ECB een tweejarig onderzoek naar een digitale euro gestart. De invoering van een digitale euro vereist een interventie van de Uniewetgever op grond van artikel 133 VWEU. De uitgifte van een dergelijke digitale valuta van de centrale bank zou onder meer een continue levering van overheidsgeld in digitale vorm kunnen zekerstellen, de digitalisering van de Europese economie kunnen ondersteunen en innovatie op het gebied van retailbetalingen actief kunnen stimuleren[6]. Bovendien zou zo worden bijgedragen tot de versterking van de internationale rol van de euro en de open strategische autonomie van Europa.

(7) Op 19 oktober 2021 heeft de Europese Commissie het debat over de evaluatie van de economische governance opnieuw aangezwengeld om tot een brede consensus te komen over de wijze waarop het kader doeltreffender en transparanter kan worden gemaakt, macro-economische onevenwichtigheden kunnen worden verholpen en budgettaire uitdagingen op een transitie- en groeivriendelijke manier kunnen worden aangepakt, rekening houdend met de uit de COVID-19-crisis getrokken lessen.

(8) Het overheidstekort in de eurozone als geheel zal in 2021 naar verwachting uitkomen op 7,1 % van het bbp, om in 2022 te dalen tot 3,9 %. De begrotingskoers van de eurozone, die voortvloeit uit de nationale begrotingen en de EU-begroting, zal naar verwachting in 2021 en 2022 ondersteunend blijven (respectievelijk 1,75 % en 1 % van het bbp). In 2022 zullen zowel op nationaal als op EU-niveau gefinancierde overheidsinvesteringen bijdragen tot de ondersteunende koers. Met ingang van

---

5 Jaarlijkse duurzame-groeianalyse 2022 (COM(2021) 740).

6 Zie het "Report on a digital euro" van de ECB van oktober 2020: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

november 2021 zullen de tot dusver door de Raad goedgekeurde nationale herstel- en veerkrachtplannen van 18 lidstaten van de eurozone deze landen omvangrijke financiële steun bieden ten belope van maximaal 262 miljard EUR aan subsidies en 139 miljard EUR aan leningen in de periode tot 2026. De coördinatie van het nationale begrotingsbeleid, met volledige inachtneming van het stabiliteits- en groeipact, is van essentieel belang voor een doeltreffende respons op de COVID-19-schok, een duurzaam herstel en de goede werking van de economische en monetaire unie (EMU). De algemene ontsnappingsclausule zal in 2022 van kracht blijven, maar zal naar verwachting vanaf 2023 worden gedeactiveerd. Nu het economisch herstel doorzet, verschuift de focus in het begrotingsbeleid van tijdelijke noodmaatregelen naar gerichte maatregelen ter ondersteuning van het herstel. De stijging van de overheidsschuldquote (van 85,5 % van het bbp in 2019 tot 100 % van het bbp in 2021) is het gevolg van de gecombineerde effecten van de gekrompen productie en de noodzakelijke beleidsreactie op de enorme COVID-19-schok. Aangezien de schuldquote in sommige lidstaten van de eurozone vóór de schok reeds hoog was, zal een geleidelijke, continue en groeivriendelijke schuldreductie voor een groot deel van de eurozone echter een beleidsdoelstelling zijn.

(9) In dit verband lijken het verbeteren van de samenstelling van de overheidsfinanciën, onder meer door investeringen te bevorderen, de kwaliteit van de begrotingsmaatregelen en het waarborgen van de houdbaarheid van de begroting op langere termijn, onder meer met het oog op de klimaatverandering en de groene en de digitale transitie, bijzonder relevant. Aan de hand van groene budgettering, uitgaventoetsingen, goed functionerende regelingen voor het beheer van overheidsinvesteringen en doeltreffende kaders voor overheidsopdrachten kan ruimte in de begroting worden gecreëerd voor extra overheidsinvesteringen. In de nasleep van de COVID-19-crisis zijn hervormingen met het oog op een efficiënter en eerlijker ontvangstenbeleid nog belangrijker geworden. Er is nog ruimte om de belastingstelsels in de eurozone groei- en milieuvriendelijker te maken, met name door de in de meeste lidstaten van de eurozone nog altijd hoge belastingwig op arbeid te verlagen. Maatregelen tegen agressieve fiscale planning, belastingontwijking en -ontduiking kunnen de belastingstelsels efficiënter en eerlijker maken en tegelijkertijd het herstel ondersteunen en de belastingopbrengsten verhogen. Door de globalisering is het noodzakelijk geworden het belastingkader aan te passen aan een steeds digitalere economie. Binnen het inclusief kader van de OESO/G20 inzake grondslaguitholling en winstverschuiving (BEPS) is overeenstemming bereikt over een hervorming van de mondiale belastingheffing om schadelijke belastingconcurrentie te beperken.

(10) De snelle en krachtige beleidsrespons op nationaal en Unieniveau, onder meer via NextGenerationEU, heeft de gevolgen van de crisis voor huishoudens en bedrijven op doeltreffende wijze verzacht. Dankzij deze gecoördineerde actie zijn de verschillen minder sterk toegenomen dan aanvankelijk werd verwacht en zijn de littekeneffecten op de lange termijn beperkt. Met behulp van beleidsondersteuning, onder meer in de vorm van werktijdverkortingsregelingen en andere maatregelen voor het behoud van banen, zijn bedrijven geholpen om gedurende de crisis actief te blijven en zijn de stijging van de werkloosheid en de daling van het besteedbare inkomen beperkt. Het aantal insolvente bedrijven is toegenomen, maar is in 2021 beperkt gebleven, ondanks de geleidelijke opheffing van de steunmaatregelen. Ook de arbeidsmarkten trekken geleidelijk aan; in het tweede kwartaal van 2021 keerde de werkgelegenheid terug naar 72,2 %, terwijl de piek vóór COVID-19 in het vierde kwartaal van 2019 72,9 % bedroeg. De versnelde invoering van digitale technologie

tijdens de crisis kan een positief effect hebben op de productiviteit indien deze ontwikkeling wordt voortgezet. Toch heeft de COVID-19-crisis grote territoriale, sectorale en spreidingseffecten gehad, waardoor zowel binnen als tussen landen en sectoren herschikkingen nodig zullen zijn die aanzienlijke transitiekosten met zich meebrengen voor werknemers en ondernemingen.

(11) Hoewel het aantal faillissementen tot dusver slechts beperkt is gestegen, is de balanspositie van veel bedrijven als gevolg van de pandemie verzwakt, waardoor zij mogelijk minder goed in staat zijn om op korte termijn investeringsprojecten te financieren en hun terugbetalingscapaciteit mogelijk in gevaar komt. Naarmate het herstel doorzet, moet de steun geleidelijk worden afgeschaft en gerichter worden gemaakt. Door minder gebruik te maken van schuldinstrumenten worden de voorwaardelijke verplichtingen beperkt en wordt het behoud van de investeringscapaciteit van bedrijven bevorderd. Een tijdige stopzetting van beleidsondersteunende maatregelen is een evenwichtsoefening: enerzijds moeten investeringen en de werkgelegenheid worden ondersteund en moet worden voorkomen dat gezonde ondernemingen failliet gaan, anderzijds mag de ordentelijke afwikkeling van onrendabele ondernemingen op middellange termijn niet worden belemmerd. In dit verband is het van cruciaal belang de toegang tot financiering voor ondernemingen te verbeteren, de balansen van bedrijven te versterken en de capaciteit en efficiëntie van de insolventiekaders te vergroten. De nationale insolventieregelingen vertonen in de eurozone aanzienlijke verschillen en er zijn capaciteitsverhogende maatregelen nodig om een doeltreffend bestuurs- en rechtssysteem te bevorderen. Het verbeteren van de insolventiekaders kan ook bijdragen tot gezondere balansen in de banksector, met alle positieve effecten van dien op de kredietverstrekking. De richtlijn betreffende herstructurering en insolventie[7], waarmee wordt beoogd in alle lidstaten minimumnormen voor preventieve herstructurering en kwijtschelding van schulden voor ondernemers in te voeren, moet uiterlijk op 17 juli 2022 in nationaal recht zijn omgezet. Bovendien is de integratie van de EU-kapitaalmarkten essentieel om ondernemingen alternatieve financieringsbronnen te bieden in aanvulling op bancaire leningen. Vooruitgang met betrekking tot de kapitaalmarktenunie (KMU)[8] kan leiden tot betere toegang tot financiering voor ondernemingen in de eurozone, de mobilisatie van langetermijninvesteringen in groene, nieuwe technologieën en infrastructuur, de bevordering van aandeleninvesteringen en het wegnemen van grensoverschrijdende belemmeringen voor investeringen, onder meer door bepaalde aspecten van het materiële recht inzake insolventieprocedures te harmoniseren.

(12) Hoewel de werkgelegenheid zich snel herstelt, zullen sommige sectoren, categorieën werknemers en regio's langdurige gevolgen ondervinden van de crisis en van de sterke impuls om de economie te vergroenen. De gecreëerde nieuwe banen kunnen

[7] Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van procedures inzake herstructurering, insolventie en kwijtschelding van schuld, en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 (richtlijn betreffende herstructurering en insolventie) (PB L 172 van 26.6.2019, blz. 18).

[8] Tijdens de Eurotop van 25 juni 2021 hebben de EU-leiders hun politieke steun voor de kapitaalmarktenunie (KMU) onderstreept en hebben zij opgeroepen tot een snelle uitvoering van het KMU-actieplan.

verschillen van de banen die door de crisis verloren zijn gegaan. Knelpunten in de toeleveringsketen kunnen het herstel van de werkgelegenheid in bepaalde sectoren vertragen. Daarom zullen beleidsmaatregelen die de overgang naar ander werk en de herintegratie op de arbeidsmarkt vergemakkelijken van cruciaal belang zijn om de aanpassing te ondersteunen en de sociale gevolgen te verzachten, met name in het licht van de dubbele transitie. De Commissie heeft een aanbeveling gedaan over doeltreffende actieve steun voor werkgelegenheid na de COVID-19-crisis (EASE)[9]. Daarin verzoekt zij de lidstaten coherente beleidspakketten te ontwikkelen met een combinatie van maatregelen om de vaardighedentekorten weg te werken en mensen met succes door de groene en de digitale transitie te loodsen. Deze pakketten zouden bestaan uit drie componenten: i) tijdelijke, goed ontworpen aanwervings- en transitiestimulansen en ondersteuning van ondernemerschap, ii) bij- en omscholingsmogelijkheden rekening houdend met de behoeften op de arbeidsmarkt en iii) meer ondersteuning door diensten voor arbeidsvoorziening. Tegelijkertijd blijft sociale bescherming van fundamenteel belang voor de samenhang van de eurozone in de nasleep van de gezondheids- en de economische crisis en met het oog op een eerlijke dubbele transitie. De Europese pijler van sociale rechten[10] blijft het kompas voor beleidsacties op het gebied van werkgelegenheid, vaardigheden en sociale aangelegenheden waarmee opwaartse economische en sociale convergentie en betere arbeids- en leefomstandigheden in de lidstaten worden bevorderd. Het in maart 2021 aangenomen actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten omvat drie hoofddoelen van de EU inzake i) werkgelegenheid, ii) volwassenenonderwijs en iii) vermindering van de armoede tegen 2030[11], waartoe de hieronder aanbevolen beleidsmaatregelen zullen bijdragen. De EU-leiders hebben tijdens de sociale top van Porto van 8 mei 2021 en de Europese Raad van 24-25 juni 2021 instemmend gereageerd op deze doelen.

(13) De lidstaten hebben ambitieuze hervormings- en investeringsplannen opgesteld met behulp van financiële en beleidsondersteuning van de RRF. Het is van cruciaal belang om de kwaliteit van de instellingen te verbeteren, met name door versterking van de bestuurlijke capaciteit, teneinde te zorgen voor een snelle absorptie van de desbetreffende middelen en tegelijkertijd dubbel werk en interferentie met andere EU-instrumenten te voorkomen. De lidstaten kunnen de randvoorwaarden voor particuliere investeringen verbeteren door het ondernemingsklimaat te verbeteren. Om de soepele werking van de eengemaakte markt te waarborgen is het essentieel om de veerkracht van de toeleveringsketen in de eengemaakte markt te behouden en te versterken door tekorten en knelpunten in het aanbod op te sporen en aan te pakken, naast open markten, convergentie van normen, grotere diversificatie, circulariteit en hulpbronnenefficiëntie. De aanbeveling van de Raad van 13 juli 2021

---

9 Aanbeveling (EU) 2021/402 van de Commissie van 4 maart 2021 over doeltreffende actieve steun voor werkgelegenheid na de COVID-19-crisis (EASE) (PB L 80 van 8.3.2021, blz. 1).

10 Interinstitutionele proclamatie betreffende de Europese pijler van sociale rechten (PB C 428 van 13.12.2017, blz. 10).

11 De EU heeft zich verbonden aan de volgende EU-kerndoelen voor 2030: ten minste 78 % van de bevolking tussen 20 en 64 jaar moet werken; ten minste 60 % van de mensen tussen 25 en 64 jaar moet jaarlijks aan leeractiviteiten deelnemen; en het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting wordt bedreigd, moet met ten minste 15 miljoen worden verminderd ten opzichte van 2019.

over het economisch beleid van de eurozone — waarin ertoe wordt opgeroepen de eengemaakte markt voor goederen en diensten, met inbegrip van de digitale eengemaakte markt, verder te integreren door onnodige beperkingen weg te nemen, het markttoezicht te versterken en een toereikende administratieve capaciteit te garanderen — blijft relevant.

(14) Dankzij eerdere hervormingen is de banksector veerkrachtig gebleken in geval van ernstige economische stress. De zorgen over zwakkere bedrijfsbalansen zijn vooralsnog afgenomen dankzij de uitgebreide beleidsondersteuning op het dieptepunt van de crisis en het krachtige herstel in 2021. Toch kan de kwaliteit van de activa van de banken in de eurozone enigszins verslechteren. Tijdige monitoring van de risico's, een proactieve houding tegenover debiteuren en actief beheer van niet-renderende leningen zijn van belang om ervoor te zorgen dat zij het economisch herstel kunnen blijven financieren.

(15) De economische omvang en integratie van de eurozone en de naar aanleiding van de COVID-19-crisis genomen maatregelen zijn tijdens die crisis wereldwijd stabiliserende factoren geweest. Gezien de verwevenheid van de economieën zullen de lidstaten van de eurozone de komende jaren uitvoering moeten geven aan de investeringen en hervormingen die zijn afgesproken om sterker uit de crisis te komen. Tegelijkertijd moeten ze de institutionele structuur van de eurozone uitdiepen om de veerkracht bij toekomstige schokken te vergroten en sterker te staan op het internationale toneel. De economische en financiële ontwikkelingen in geavanceerde en opkomende markteconomieën hebben langs een aantal kanalen directe gevolgen voor de eurozone, onder meer via het gezondheids- en vaccinatiebeleid, het monetaire beleid, de geldstromen en de mondiale waardeketens en de handel. De krapte die in het kielzog van het herstel is ontstaan in de mondiale toeleveringsketens laat nog maar eens zien dat de mondiale economische verwevenheid toeneemt. Ondertussen bleef het overschot op de lopende rekening in de eurozone geleidelijk dalen en kwam het uit in de buurt van het door de fundamentals gesuggereerde niveau. Door de internationale rol van de euro, die de afgelopen jaren grotendeels stabiel is gebleven, te versterken, onder meer door een digitale euro te ontwikkelen, kan de economische en financiële autonomie van de eurozone en de Unie worden versterkt en de mondiale financiële stabiliteit worden verbeterd.

(16) De uitdieping van de EMU blijft van essentieel belang. De bankenunie en de kapitaalmarktenunie zijn projecten die elkaar versterken om de groei te bevorderen, de financiële stabiliteit te waarborgen en een echte economische en monetaire unie te ondersteunen. Door de resterende lacunes te dichten, zouden de stabiliteit en veerkracht van de eurozone verder toenemen, zouden de economieën van de eurozone worden geholpen om te floreren en zou de internationale rol van de euro worden versterkt. Het blijft van essentieel belang om de bankenunie te voltooien en in dat verband de wijzigingsovereenkomst bij het ESM-verdrag tijdig te ratificeren, en om de kapitaalmarktenunie te voltooien. Dat zal ook bevorderlijk zijn voor de groene en de digitale transitie, waarvoor omvangrijke investeringen nodig zijn. Op de Eurotop van 25 juni 2021 werd opnieuw toegezegd dat de bankenunie zal worden voltooid en werd de Eurogroep (in inclusieve samenstelling) verzocht onverwijld consensus te bereiken over een tijdgebonden stappenplan voor alle nog te voltooien onderdelen. Tijdens de top werd voorts opgeroepen tot een snelle uitvoering van het KMU-actieplan overeenkomstig de in de conclusies van de Raad van 3 december 2020 vastgestelde prioriteiten. De aanbeveling van de Raad van 13 juli 2021 over het

economisch beleid van de eurozone, waarin wordt opgeroepen tot voltooiing van de EMU en versterking van de internationale rol van de euro, blijft relevant.

BEVEELT AAN dat de lidstaten van de eurozone in de periode 2022-2023 zowel individueel, onder meer via de uitvoering van hun herstel- en veerkrachtplannen, als collectief binnen de Eurogroep de volgende acties ondernemen:

1. Het nationale begrotingsbeleid van de lidstaten blijven gebruiken en coördineren ten behoeve van een doeltreffende ondersteuning van een duurzaam en inclusief herstel. In 2022 een gematigd ondersteunende begrotingskoers in de eurozone handhaven, rekening houdend met de nationale begrotingen en de financiering uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit. De fiscale maatregelen geleidelijk richten op investeringen die een duurzaam en inclusief herstel bevorderen, in overeenstemming met de groene en de digitale transitie, met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de begrotingsmaatregelen. Een flexibel begrotingsbeleid voeren om te kunnen reageren wanneer er opnieuw een pandemie dreigt te ontstaan. Het begrotingsbeleid differentiëren, rekening houdend met de staat van het herstel, de houdbaarheid van de begroting en de noodzaak om economische, sociale en territoriale verschillen terug te dringen. Zodra de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid voeren dat gericht is op de totstandbrenging van een prudente begrotingskoers op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, waarbij de investeringen worden verhoogd.

2. Beleid bevorderen dat agressieve fiscale planning, belastingontduiking en belastingontwijking aanpakt om eerlijke en efficiënte belastingstelsels te waarborgen. Werken aan het beperken van schadelijke belastingconcurrentie, onder meer door uitvoering te geven aan de op wereldwijde consensus gebaseerde oplossing om de fiscale uitdagingen aan te pakken die voortvloeien uit de digitalisering en globalisering van de economie. De belastingwig op arbeid verkleinen en een verschuiving bevorderen van belasting op arbeid naar minder verstorende belastingen. Van noodmaatregelen op de arbeidsmarkten overgaan op herstelmaatregelen door een doeltreffend actief arbeidsmarktbeleid te voeren: i) het ondersteunen van de overgang naar een andere baan, met name naar de groene en digitale economie, ii) het combineren van maatregelen om vaardighedentekorten aan te pakken, het versterken van bij- en omscholing en het bieden van gerichte stimulansen voor indienstneming en iii) het vergroten van de capaciteit van openbare diensten voor arbeidsvoorziening om mismatches op de arbeidsmarkt aan te pakken. Inclusieve, hoogwaardige onderwijs- en opleidingsstelsels versterken. De integratie van kwetsbare groepen en met name jongeren en vrouwen op de arbeidsmarkt bevorderen, zorgen voor adequate arbeidsomstandigheden en de segmentering van de arbeidsmarkt aanpakken, en socialebeschermingsstelsels ontwikkelen en waar nodig aanpassen om de uitdagingen die na de COVID-19-crisis ontstaan het hoofd te bieden. De sociale partners effectief betrekken bij de beleidsvorming, en de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen versterken. Zorgen voor de uitwisseling van en convergentie naar goede praktijken inzake arbeidsmarkt- en sociaal beleid die de economische en sociale veerkracht vergroten.

3. Toezien op de doeltreffendheid van beleidsondersteuningspakketten voor ondernemingen, de focus leggen op gerichtere steun voor de solvabiliteit van levensvatbare ondernemingen die tijdens de pandemie onder druk zijn komen te staan en meer gebruikmaken van instrumenten op basis van eigen vermogen. Maatregelen nemen om de capaciteit van de insolventiekaders voor een doeltreffende en tijdige afhandeling van faillissementen en schuldherstructurering te vergroten,

maximale waarde te behouden en een efficiënte toewijzing van kapitaal en grensoverschrijdende investeringen bevorderen. Vooruitgang boeken bij de uitdieping van de kapitaalmarktenunie, onder meer door snel overeenstemming te bereiken over de wetgevingsvoorstellen van de Commissie om de financiering van de economie te ondersteunen, de investeringsmogelijkheden voor ondernemingen en particulieren te vergroten en grensoverschrijdende belemmeringen voor investeringen in de eengemaakte markt weg te nemen.

4. De nationale institutionele kaders blijven versterken en hervormingen doorvoeren om knelpunten voor investeringen en de herschikking van kapitaal aan te pakken, en zorgen voor een efficiënt en tijdig gebruik van Uniemiddelen. De administratieve lasten voor bedrijven verminderen en het ondernemingsklimaat verbeteren. De doeltreffendheid en digitalisering van het openbaar bestuur versterken. Het beheer van de overheidsfinanciën verbeteren, onder meer via groene budgettering en doeltreffende kaders voor het beheer van overheidsinvesteringen, en de samenstelling van de overheidsfinanciën verbeteren door middel van uitgaventoetsingen, met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van overheidsinvesteringen en investeringen in mensen en vaardigheden, en de overheidsuitgaven beter afstemmen op de herstel- en veerkrachtbehoeften.

5. Zorgen voor macrofinanciële stabiliteit en de kredietkanalen voor de economie in stand houden, niet-renderende leningen blijven aanpakken door onder meer de kwaliteit van de activa te monitoren, tijdige en proactieve samenwerking met noodlijdende debiteuren (met name levensvatbare) en de verdere ontwikkeling van secundaire markten voor oninbare leningen. Verder werken aan de voltooiing van de bankenunie aan de hand van een tijdgebonden stappenplan, en aan het versterken van de internationale rol van de euro. De verkennende werkzaamheden met betrekking tot de mogelijke invoering van een digitale euro blijven ondersteunen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter